

Natur og landbrug i balance

Farre Grovfoder Forsyning genindfører det værdifulde græsnings- og skovlandskab i Danmark

Fremtidens landbrug med harmoni mellem mennesker, dyr og natur

Behovet for nye landbrugssystemer er større end nogensinde. Vi skal gentænke vores samspil med naturens ressourcer. De er selve grundlaget for vores landbrugsproduktion og med de rigtige produktionssystemer, bliver de ved med at give tilbage. Ingen fødevarer uden landbrug. Intet landbrug uden natur.

I en tid med klimaforandringer har vi brug for robuste dyrkningssystemer, som bliver hjulpet af naturens evne til at genfinde balancerne efter perioder med tørke eller oversvømmelse. Hjørnestenene i naturskabende landbrugssystemer er langsomme processer, langsigtet tidshorisont og stor variation. Med andre ord skal vi vende nutidens landbrugssystemer på hovedet.

Nye driftsformer med afsæt i gamle husdyrsystemer

Græsningslandskabet-og skoven er en kulturhistorisk betydningsfuld driftsform, der har mistet sin betydning i det moderne landbrug. I FGF, får driftsformen nu igen nyt liv, fordi den leverer løsninger på samfundets store kriser for klima, natur og landbrug.

Det bliver et smukt og varieret landskab med en kombination af græs og træer samt tørre og våde arealer. Variationen understøtter en rigdom af flora og fauna.

Fremtiden tilhører naturpositive forretningsmodeller

I FGF skal grovfoderforsyning, grøn energiforsyning og naturforsyning komplementere hinanden. Gennem vores tilgang kan I som virksomhed eller fond også være med til at bremse biodiversitets- og klimakrisen.

I FGF hjælper vi jer med, at jeres ambitioner og rapporteringsforpligtelser for biodiversitet kommer ud at virke, hvor de kan ses, mærkes og gør en forskel for naturen og lokalsamfund. Med deltagelsen følger muligheden for at blive en del af vores baggrundshistorie, visioner for fremtidens natur og landbrug og genskabelsen af forskellige natur- og landskabskarakterer. Vores projekter bidrager til jeres bæredygtighedsrapportering og giver nye data og dokumentation til PR- og marketingkampagner.

Naturbaserede løsninger, som vores, er baseret på viden om, at naturlige og forvaltede økosystemer producerer en bred vifte af tjenester, som menneskers velbefindende afhænger af, fra lagring af kulstof, kontrol af oversvømmelser og til tilvejebringelse af ren luft og vand, mad, brændstof og medicin.

Det er et orkester med mange instrumenter i samklang med naturen

Det gamle husdyrsystem er en moderne måde at forvalte jord på:

- Naturgenopretning med stop for nye dræningsaktiviteter bevarer naturlige kulstoflagre.
- Den naturlige opvækst af træer optager CO₂, som lagres i træernes rødder og ved.
- De gendannede våde og tørre økosystemer skaber variation, levesteder og understøtter en rig biodiversitet.
- De våde naturområder tilbageholder kvælstof og forhindrer udvaskning, der ødelægger livet i vores fjorde og kystvande.
- Systemet af genslyngede vandløb med enge og moser skaber plads til vand i landskabet. Det reducerer risiko for oversvømmelser af landbrugsjorder og beboelse.
- Systemet producerer højkvalitets kød gennem dyrevelfærd og naturpleje.
- I sommerhalvåret plejer Anguskøerne naturen. I vinterhalvåret flytter de ud på dyrkede græsmarker, hvor de bidrager til jordens næringsbalance.

FGF kan lave et nyt "Paradis på Jorden" for kvæg, natur og lokalsamfund.

Mød nogle af partnerne i FGF

Lotte Rudolf og Ib Pedersen

I spidsen for FGF er Lotte. Lotte og hendes mand, Ib er rigtige ildsjæle. De står for den daglige drift af selskabets marker. De har shelters til rådighed for besøgende i det genskabte naturområde langs Omme å. Naturområderne er skabt i samarbejde med Vejle Kommune.

Jens-Erik Therkildsen, Tina Tving og Martin Tving Bruun

Gården Engmark drives som bæredygtigt foregangseksempel med 220 økologiske jerseykøer og 300 hektar jord. Jerseykøernes mælk afsættes til økologiske mejeriprodukter på Thise Mejeri. Flere af gårdens store arealer er omdannet til moser og græsningsenge langs genslyngede vandløb og søer, der modvirker transport af næringsstoffer ud i Ringkøbing Fjord. På de højereliggende jorder dyrkes der grovfoder til jerseykøerne. Fordelingen er omtrent 20 % naturarealer og 80 % dyrkede marker. I planerne for fremtiden tipper balancen, så naturarealerne fylder mest. Engmark er generationsskiftet fra idemanden til FGF, Jens-Erik til datteren Tina og svigersønnen Martin.

Anders Kjær

Anders er professionel naturplejer med kødkvæg af racen angus. De smukke, sorte køer er fra naturens side skabt til et liv i det fri hele året. Anders' køer plejer værdifulde klitområder i Thy og store områder i Vejlerne for Aage V. Jensen Fond.

Årstiden i det regenerative landbrugssystem

Med mere vægt på naturforsyning i FGF, kommer anguskøerne til at spille en større rolle i en nøje afstemt balance mellem geografi og jordbund hen over årets gang.

Om sommeren skal anguskøerne fortsat lave naturpleje i Thy. Med endnu flere genskabte naturområder i Farre i Midtjylland, skal en del af Anders' anguskvæg også lave naturpleje der om sommeren.

Om vinteren skal alle anguskøerne til Farre og græsse på højbunds-jorderne. I dag anvendes højbunds-

jorderne til at dyrke grovfoder, som jerseykøerne får om vinteren. Men nu skal der dyrkes græs på arealerne, som anguskøerne spiser direkte på markerne. Deres gødning regenerer næringsstofbalancen og sikrer en sund og levende jordbund.

Når køerne vender tilbage til naturarealerne i sommerhalvåret, er der stor vækst i græsset på højbunds-jorderne imens. Græsset høstes og afsættes som økologisk foder eller til biogasanlæg.

Sommer

Vinter

Innovationskraften i partnerskabet Farre Grovfoder Forsyning

Farre Grovfoder Forsyning, FGF, der blev etableret i 1996, er et partnerskab om drift af planteavl, malkekvæg og naturpleje. FGF har 1268 hektar med økologisk planteavl og 1424 hektar naturarealer. Det giver tilsammen 3000 hektar, svarende til 30 km² eller 3000 fodboldbaner.

I et helhedsorienteret samarbejde kan parterne i FGF optimere driften mellem planteavl og kvæg samt udnytte maskiner mere økonomisk. Husdyrgødningen fra køerne indgår i kredsløb med den økologiske planteavl. Overskydende husdyrgødning bliver leveret til biogasanlæg og produceret til biogas.

FGF ønsker at følge med tendenserne med nye planer og visioner om fortsat at være et bæredygtigt foregangseksempel – for sådan er DNA'et i FGF. Nu skal naturarealerne fylde 60 % og de dyrkede marker 40 %. I den størrelsesorden kan FGF lave et nyt "Paradis på Jorden" for kvæget, naturen og lokalsamfundet.

FGF har gennem mange år været med i naturprojekter, hvor store landbrugsarealer er omdannet til moser og græsningsenge langs genslyngede vandløb og søer. De eksisterende moser og enge langs vandløbene bliver udvidet med nye naturarealer, der strækker sig op på de højere jorde i større afstand fra vandløbene. Her skal anguskvæg

pleje naturen. Træer som eg, el, pil og birk, der altid har været i området, vil indfinde sig på arealerne og give køerne skygge i de varme sommermåneder. Køerne vil både få adgang til vandet i vandløbene og kunne trække sig op på de tørre arealer.

Mens køerne plejer naturarealerne i sommerhalvåret, vil der blive taget slæt af græsset på de tilbageværende marker på højbundsjorderne. Markerne skal omkranses af egetræer, æbletræer og andre gamle træarter.

Græsningslandskabet byder på stor diversitet for naturen og for indtægtsmuligheder. Den største indtægt vil komme fra høj kvalitets kødproduktion fra anguskvæg. Det er kød, som med god samvittighed skal spises som luksusvare. Græsprøduktionen skal først og fremmest afsættes som foder, der fortrænger import af soja og modvirker opdyrkning af regnskov i Sydamerika. Alternativt kan græsset afsættes som biomasse til grøn biogasproduktion, der frigør os fra import af naturgas.

Arealerne ligger ikke alle sammen tæt op og ned ad hinden. Biolog Bo Levesen i Vejle Kommune skal derfor hjælpe med det, han er bedst til; at samle store sammenhængende naturarealer gennem jordfordeling.

Eksempler fra andre lande

Skovlandbrug er integreret anvendelse af træer i landbrugssystemet på en sådan måde, at jorden stadig kan anvendes til landbrugsproduktion.

Når man forvalter jord på den måde, kan husdyrsystemet diversificere landbrugsindkomsten, forbedre produktiviteten, optage og lagre kulstof, forbedre modstandsdygtighed over for klimaforandringer, give dyrene ly og skygge, reducere foderomkostninger, reducere risikoen for oversvømmelse, reducere jorderosion og ekstreme fugtforhold og forbedre dyrevelfærden.

I England er Knepp Estate i West Sussex et ikon inden for naturgenopretning i stor skala. Knepp Estate er også gået i gang med et nyt regenerativt

landbrugssystem for at understøtte naturens udbredelse i landskabet og samtidig producere mad til en nyligt åbnet gårdbutik og café.

Systemet etableres på landbrugsjord omkring landsbyen Shipley. Landbrugsjorden støder op til Knepps rewilding-projekt, som i de sidste 20 år er blevet afgræsset. Systemet vil blive forvaltet på en sådan måde, at der skabes naturkorridorer, der forbinder rewilding-projektet og andre levesteder for dyrelivet, hvilket viser, hvordan naturgenopretning og landbrug kan arbejde sammen.

Et centralt fokus vil være på forbedring af jordens sundhed, der resulterer i sunder afgrøder, sunder dyr, nærende mad og derfor sunder mennesker.

I Spanien hedder husdyrsystemet Dehesa.

Kilde: Dehesa_Cabeza Rubia en Badajoz-Extremadura

Lyngvejen 1
7323 Give

Tlf: 20 44 34 90
Mail: ib@lillekarlskov.dk